

SIEN VOLDERS

De
H A V E
L O
Z E N

Roman

2026

THOMAS RAP
AMSTERDAM

Ochtendgrauw

Ze vindt hem op hun bankje aan de haven. In het aarzelen-
de ochtendgrauw had ze koers gezet naar de laatste plek die
nog was overgebleven na een nacht lang zoeken in de stad.
Zwetend in haar wollen mantel, haar voeten gevoelloos in
haar nette schoenen.

Het bankje in rijtuiggroen hout met uitzicht op het water.
Hij ligt er, op zijn zij, een arm onder zijn hoofd gevouwen. Ze
knielt naast hem. Zijn ogen zijn gesloten, hij ademt onregel-
matig. Een vuile baard, gelig, dun geworden lang haar, smeri-
ge kleren en een afgedragen supermarkttas op de grond naast
de bank. Rond zijn oog zit geronnen bloed. Als ze voorzichtig
langs zijn gebarsten wenkbrauw strijkt, wordt Willem wak-
ker.

‘Marjan...’

‘Je moet gehecht worden.’ Ze pakt zijn pols vast en haar vin-
gertoppen vinden zijn slagader. Ze telt aandachtig, haar blik
op haar horloge gericht. Hij sluit zijn ogen weer. Haar vingers
tasten langs zijn nek en ruggengraat.

‘Kan je rechtop zitten?’

Hij schudt zijn hoofd. Pijn bliksemt over zijn gezicht.

‘Mijn ribben...’

Ze grijpt naar haar telefoon en beseft pas dan, ontsteld, dat niets meer mogelijk is. Er zal geen ambulance voor hem komen, en ze betwijfelt of een taxi iemand als Willem nog meeneemt. In heel het land is er geen enkele dienst spoedgevallen meer waar hij terecht kan. Misschien Mattis, later. Misschien kan hij hen ophalen. Zij kan Willem thuis hechten. En dan bedenken hoe in godsnaam verder.

Ze gaat naast hem zitten, tilt behoedzaam zijn hoofd op en legt het op haar dij, slaat een pand van haar mantel over hem heen. Zacht aait ze door zijn schaarse haren, langs zijn uitgeholde wang. Zijn hand tast naar de hare. Lange, groezelige nagels, geen enkele van de zilveren ringen met grote edelstenen is overgebleven. Ze streelt zijn vingers in hun ongewone naaktheid, ziet hoe hun handen nooit zouden kunnen liegen over wie zij zijn.

Voor even is er enkel dit. Zij tweeën op dit bankje. Een levend contrast van een statige vrouw met zilvergrijs haar en subtiële sieraden, en op haar schoot een verlopen man, mager en haveloos.

Om hen heen schreeuwt de stad in sirenes, stemmen en verkeer. Tussen hen in zwijgt veertig jaar liefde.

DEEL I

Your Trip Is Not Like Mine

1983 – 1985

Balkon

Ze vinden elkaar op een feest. Allebei zijn ze halverwege de twintig en de wereld breekt voor hen open.

Om bij het pand van De Havelozen te komen moet Willem door de uitgaansbuurt. Hij maakt eerst een omweg om zijn oren de rust te bieden die ze na zijn optreden nodig hebben. Het is een warme zomernacht, ramen staan open en vlagen radio- en televisiegeluid vermengen zich met het ritme van zijn hakken op de straatstenen.

De weg klimt naar boven in een schemerige stadswijk. De straten slingeren, worden smaller. Boven, bij het kleine pleintje voor de kapel van Sint-Margriet, houdt hij halt. Met zijn ellebogen leunend op de balustrade kijkt hij neer op de stad. Hij houdt van de donkere rust hier. Het zicht op de rivier die stroperig glinstert, op de felverlichte wijken verderop.

Nog even blijft hij boven op de heuvel uitrusten. Hij trekt zijn hemd recht, ruikt aan zijn oksels en bedenkt dat hij zich misschien toch beter had kunnen omkleden. Het opgedroogde zweet van het optreden jeukt in zijn baard en zijn haren. Dan begint hij aan de afdaling, richting uitgaansbuurt en feestgedruis. Van zodra het geluid toeneemt, versnelt hij zijn stappen.

In de straten van de uitgaanswijk laveert Willem tussen de groepen lachende meisjes en schreeuwende jongens door. Het geluid van de stomende beats neemt toe en instinctief kiest hij voor de duistere achterafstraatjes. Bij een van de laatste afslagen kruist hij een groep jonge studenten, met petten en uniformjasjes, en in een reflex gaat hij aan de andere kant van de straat lopen.

‘Schrik, lamzak?’

Hij reageert niet op de sneer. Pas wanneer ze voorbij zijn dringt tot hem door wat er zo unheimisch voelde. Het was de formatie. Het strakke twee aan twee lopen. Het grimmige doelbewuste.

Het kraakpand van De Havelozen is een statig herenhuis in een straat met wel meer leegstand. Stadspaleizen met grote tuinen die verlaten achterbleven sinds de laatste stadsvlucht van de rijken.

De deur is los en vlagen geschreeuw en luide new wave overspoelen hem bij binnenkomst. De gang met de marmeren pilaren die altijd volgestouwd staat met oude meubels en fietsen is leeggehaald voor het feest. Tegen de muur leunen mensen, witte vegen op hun kleding van het afbrokkelende gips dat uit de scheuren puilt. De geur van sigaretten en cannabis hangt tot op de altijd kille vloer.

Op de brede trap loopt hij recht in de gespreide armen van Simon, die hem boven staat op te wachten.

‘Willem, *my man!*’

Simon heeft zijn donkerrode kapiteinspet op en draagt zijn fluwelen jasje met de waanzinnige bloementekening

en de eindeloze binnenzakken. Vanavond is hij niet Simon, wel de Dromenkoning, meester van de roes en de verdoving der zinnen. Voorzien van alle mogelijke psychofarmaca en natuurlijke en synthetische drugs kan hij feestjes opstoken tot extatische orgieën, of juist luwen tot lome gemoedelijkheid en trage visioenen. Scherp geprijsd of tegen de juiste verleiding betovert hij je naar believen.

Simons omhelzing is lang en stevig, zijn sleutelbeen pijnlijk tegen Willems neusbrug. De Dromenkoning ruikt naar zweet en zoet parfum, kust hem uitgelaten op zijn wang en kijkt hem dan in de ogen. De manier waarop hij de zwart geworden voortand verbergt achter zijn volle lippen geeft hem altijd iets schuchters, hoe flamboyant zijn kleren ook zijn. Met zijn arm om Willems schouders laveert hij met hem tussen de feestgangers. Kussende koppels, lachende gezichten, dronken gegiechel. Ratelend praat Simon Willem bij. Ze beginnen aan de derde avond van hun marathonweekend. Sinds de namiddag is iedereen wakker en opnieuw aan het feesten. Dikke Tony en Ann zijn aan het draaien, Thomas is gisteren halverwege de nacht gecrasht en ligt ofwel boven ergens, ofwel is hij weg. Voor de rest is er vanavond veel nieuw volk.

‘Hoe was het bij jou vanavond?’ Hij trekt Willem weer tegen zich aan, snuift. ‘Je stinkt nog een beetje. Lekker. Je speelde in de Archiduc, toch? Met die oude knarren?’

Zonder echt te luisteren naar zijn antwoord sleept Simon hem verder. Ze wurmen zich door een groepje mensen dat de doorgang naar de woonkamer verspert.

‘Deze zijn nog allemaal vers, ik moet ze nog wat bijkruiden,’ fluistert de Dromenkoning.

De enorme woonkamer is opgedeeld in een ruimte met een barokke schoorsteenmantel en een kamerhoge spiegel aan de straatkant, en een ruim salon met erker en balkon aan de tuinkant. Net als overal in het pand zijn de muren bekleed met boekenkasten. Achter de draaitafel bij de schoorsteenmantel staat Dikke Tony, meedeinend op de beat, zijn handen over de oren van zijn koptelefoon. Ann is nog net herkenbaar aan haar rosse krullen die afsteken tegen de fluwelen bekleding van de fauteuil waarin ze achter hem in slaap is gevallen. Voor de draaitafel een kluwen armen en hoofden, schreeuwend, dansend en deinend. Willem herkent hier en daar een gezicht.

Tussen de twee ruimtes van de woonkamer staan tafels met drank. Willem ziet hoe Simon zich bukt om onder de tafel een bak met glazen waterflessen te pakken.

‘Drinken, drinken, water is belangrijk, lieverds, we hebben nog meer dan een nacht te gaan.’ Terwijl hij met de flessen door de dansende menigte waadt en hen aanspoort, wordt de Dromenkoning omhelsd en gestreeld.

Willem laat de muziek op zich inwerken, baadt in de lome lichaamswarmte van de dansers. Dikke Tony gooit hem van achter de draaitafel kushanden toe over de hoofden heen. De Dromenkoning is klaar met het laven van zijn volk en vindt hem weer. Langzaam en gestaag voert hij het tempo op, zegt hij. Hier een beetje speed, daar wat molly, voor sommigen een tikje coke. Kleine, kleine beetjes. Nog een uur of twee gaat hij in crescendo met het gebruik, waarna hij langzaam richting sussen en dempen zal gaan, om het tegen het ochtendgloren langzaam stil te laten vallen.

‘O, en er is een dokter!’ fluistert hij opgewonden.

‘Een dokter?’

‘Yep, een echte.’ Simon glundert. ‘Een vriendin van Jack. Bloedmooi en heel ernstig. Ze is hier maar voor even, woont helaas in Londen.’

Hij vertelt hoe ze hem gisterennacht een hele tijd in de gaten hield en toen in een hoek drong, waar ze hem dwong om al zijn pillen en poeders te tonen. Met nuchtere overredingskracht had ze hem zover gekregen dat hij haar aanwees wie van de aanwezigen wat en hoeveel genomen had. Of het uit doktersbezorgdheid of wetenschappelijke nieuwsgierigheid was weet hij niet. Vanavond heeft ze hetzelfde gedaan.

‘Die daar, dat is de dokter.’ Simon wijst naar een vrouw die met een glas wijn in de hand aan de andere kant van de ruimte tegen een muur staat geleund. Willem herkent Jacks lange gestalte die zich naar de vrouw toe buigt. Ze lijkt maar half geïnteresseerd in wat Jack haar te vertellen heeft. Als een vuurtorenlicht laat ze haar blik over de feestende massa gaan en valt stil bij Simon. Dan kijkt ze Willem aan. Hij heft zijn hand, na even wachten houdt zij haar glas omhoog in een twijfelende groet.

De Dromenkoning verdwijnt weer tussen de dansers. Willem laat het feest langzaam op zich inwerken. Simon staat klaar om een jongen met bleek piekhaar te bedienen. Plots schiet de dokter voorbij Jack de dansvloer op. Ze schudt kordaat haar hoofd naar Simon. Willem ziet hem zijn klant nog eens grondig bekijken. Een lange, magere jongen, wiens mond inderdaad al behoorlijk strakgetrokken blijkt. Met een buiging naar de vrouw steekt Simon het zakje weer in zijn

binnenzak, legt zijn handen om de wangen van de jongen en kust hem teder op de mond. Bij het loslaten flakkert de honger naar meer op in het gezicht van de jongen, de verwarring om de kus maakt plaats voor een vileine uitdrukking.

‘Geef me die dope, man!’ schreeuwt hij, waarna Simon elegant achteruit stapt en de jongen door anderen naar beneden wordt geëscorteerd.

‘Je ziet,’ gniffelt hij wanneer hij weer bij Willem staat, ‘technisch gezien geef ik op dit feest al mijn spul op doktersadvies.’

Bij de tafel vol drank pakt Willem een glas, schenkt het tot de rand vol met wijn, drinkt, en herhaalt die handeling in een gestaag ritme, tot zijn denken de stroperigheid van de lucht om hem heen krijgt. Simon fladdert bij hem vandaan en weer terug, kust mooie mannen, danst met meisjes, verdwijnt en verschijnt. Zelf loopt hij naar de fauteuil achter de draaitafel waarin Ann ligt te slapen, aait door haar rosse krullen en gaat op de armleuning zitten. Vóór hem legt Dikke Tony heupwiegend een volgende plaat op. Een pompend tempo, schreeuwende mensen, de armen hoog, dansend zee-wier op de golfslag van de beats. In de menigte duikt een vrouwengezicht op, bleek en rustig, wakkere ogen. De dokter. In een rechte lijn stapt ze kalm tussen de dansers door. De strakke lijn waarin haar haren geknipt zijn even kordaat als haar bewegingen. Haar blik vangt de zijne en even is alles wat Willem wil dat ze zijn kant op komt. Voor even is er enkel zij en haar scheve glimlach. Een hoofd vlak voor het zijne kaapt haar beeld. De handen van Simon om zijn gezicht.

‘Je raakt niet helemaal in de stemming vanavond, hè? Te

laat begonnen aan het feest, te laat begonnen. Hier, krijg je van je Dromenkoning.' Simon opent het rechterpand van zijn jasje, rommelt in de binnenzakken en stopt hem een netjes gerolde joint in de hand. 'Ga maar voor loom dan, vriend. De rest pook ik nog even verder op.'

Over de hoofden van de dansende mensen waait een koele bries. Willem loopt naar de tuinkamer. Op de lage sofa's hangen vrijende stelletjes en slapende mensen. De koelte van de nacht trekt hem in de richting van het balkon. Van de opengeklapte glas-in-loodramen zijn talloze ruitjes gesneuveld. Tegen de afgebladderde raamlijst herkent hij de dokter. Ze staat op de drempel tussen binnen en buiten, haar silhouet afgetekend tegen de donkerblauwe lucht. Net voor het balkon staan twee kleine fauteuils knus met de toppen van de armleuningen tegen elkaar aan. Oubollig mosterdgeel velours, afgebiesd met franjes. Willem gaat in een van de stoeltjes zitten en laat de buitenlucht over zich heen spoelen.

Overdag kijkt het salon uit op een stel binnentuinen dat samen een middelgroot park zou vormen mochten er niet overal verbrokkelende muren en koterijen tussen staan. In deze nacht zijn slechts de lichten van de spaarzame nachtraven in de buurt te zien, de ganglampen die op het ritme van het nachtelijk toiletbezoek aan- en uitklikken. Rond de contouren van daken gloeien echo's van straatlampen.

De dokter laat zich in de andere fauteuil vallen. Weer is er haar scheve glimlach, dan kijkt ze naar de tuinen in de nacht.

'Willem,' stelt hij zich voor. 'Ik logeer hier soms op zolder.'

'Marjan. Ik deelde in mijn studiejaren een huis met Jack.'

Dan zwijgen ze weer. En in die gedeelde stilte, op de rand van het feestgedruis, ontstaat iets wonderlijks. Het voelt als thuiskomen, alsof hij voor altijd daar zou kunnen blijven zitten, naast haar, bij haar. Met hun handen elkaar net niet rakend op de armleuningen van de stoeltjes lijkt de lucht tussen hen te trillen. Ze buigt zich opzij en vist een fles wijn van de grond, ruikt eraan en drinkt dan, geeft de wijn door aan hem. En dezelfde fles delend praten ze zich langzaam, met tussenpozen, naar elkaar toe. Slechts sporadisch scheren ze over de feitelijkheden in hun leven. Zijn muziek en haar studies, zijn kamer achter een café en haar appartement in Londen, het laatste meisje dat het een paar maanden bij hem uithield en haar lief, die beeldhouwer is en Mattis heet. Hij vertelt haar over De Havelozen, hoe hij hen een paar jaar geleden vond en met hen hun eindeloze boekenkasten. Hoe hij er behalve geborgenheid ook de taal vond, ideeën en verhalen die groter zijn dan hij ooit kon verzinnen. Met hun tenen tikken ze de bouwstenen van hun leven aan om dan weer af te duwen, hoog te vliegen.

Terwijl ze verder praten stapt hij het balkon op, leunt tegen de balustrade en ademt de koele nachtlucht in. Hij steekt de joint die hij van Simon kreeg aan, draait zich om en reikt hem naar Marjan. Hun vingers raken elkaar bij de wissel. En dan is er een scheurend gekraak, een misselijkmakende beweging onder zijn voeten. Haar geschokte blik is het enige dat hem vasthoudt wanneer hij naar beneden valt, tussen de brokken beton en gips van het instortende balkon.